

Wyrok z dnia 7 grudnia 2005 r.

III KRS 6/05

Przepis art. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1998 r., Nr 98, poz. 607 ze zm.) dotyczy wszystkich sędziów w stanie spoczynku, którzy złożyli fałszywe oświadczenie dotyczące pracy, służby lub współpracy z organami, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (jednolity tekst: Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428 ze zm.), niezależnie od tego, czy oświadczenia takie złożyli przed przejściem w stan spoczynku, po przejściu w stan spoczynku, czy też po zakończeniu służby i uzyskaniu prawa do emerytury lub renty.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 grudnia 2005 r. sprawy z odwołania Alicji R. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa [...] z dnia 20 lipca 2005 r., w przedmiocie stwierdzenia w stosunku do zainteresowanej okoliczności powodujących utratę uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku

o d d a l i ł odwołanie.

U z a s a d n i e

Krajowa Rada Sądownictwa, w wyniku postępowania wszczętego na wniosek Ministra Sprawiedliwości (uchwała [...] Krajowej Rady Sądownictwa), na podstawie art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm.), podjęła uchwałę [...] z dnia 20 lipca 2005 r., w której stwierdziła, że „pani Alicja R. sędzia Sądu Rejonowego w S. w stanie spoczynku traci prawo do

stanu spoczynku i prawo do uposażenia w stanie spoczynku.” W uzasadnieniu powyższej uchwały [...] wskazała ona w szczególności na to, że „sędzia Sądu Rejonowego w S. w stanie spoczynku Pani Alicja R. utraciła prawo do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku w związku ze stwierdzeniem przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, prawomocnym wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2004 r. [...], złożenia przez nią fałszywego oświadczenia dotyczącego pracy, służby lub współpracy z organami wskazanymi w art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. z 1997 r. Nr 70, poz. 443 ze zm.)”, przy czym obwieszczenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. informujące o powyższym wyroku zostało opublikowane w Monitorze Polskim z 2005 r. Nr 25, poz. 360.

Alicja R. - sędzia Sądu Rejonowego w S. w stanie spoczynku wniosła - w trybie określonym w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1082 ze zm.) - odwołanie od powyższej uchwały [...] z dnia 20 lipca 2005 r., w którym zarzuciła: „1. wydanie rozstrzygnięcia w wyniku postępowania wszczętego i prowadzonego bez podstawy prawnej, przez nieuprawniony do tego organ. Wskazując na powyższe wnoszę o: 1. Uchylenie zaskarżonej uchwały w całości i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.” Natomiast w uzasadnieniu swego odwołania skarżąca powtórzyła zarzuty, jakie uprzednio podniosła już w odpowiedzi na zawarte w uchwale Krajowej Rady Sądownictwa [...] z dnia 19 maja 2005 r. wezwaniu do złożenia wyjaśnień na piśmie i wniosków dowodowych, w związku ze wszczęciem postępowania w przedmiotowej sprawie, ponieważ - w jej opinii - w uzasadnieniu zaskarżonej obecnie uchwały [...] z dnia 20 lipca 2005 r. brak jest wyczerpującego ustosunkowania się do tych zarzutów. W tej sytuacji skarżąca zarzuciła, że:

Po pierwsze, zważywszy na przepisy art. 8 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 7 ust. 1 pkt 1 - pkt 5 i art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, należy mieć na uwadze to, iż „w przepisie art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy nie zostało wyraźnie wskazane, że ma on zastosowanie względem sędziów w stanie spoczynku. Należy zauważyć, że ustawodawca, określając skutki uprawomocnienia się wyroku Sądu Lustracyjnego w przedmiocie prawdziwości oświadczenia lustracyjnego złożonego przez sędziego w stanie spoczynku, nie ustalił jednocześnie trybu, w jakim miałyby nastąpić pozbawienie sę-

dziego, którego dotyczy taki wyrok, prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku. Niniejsze postępowanie w sprawie pozbawienia skarżącej prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku było zatem prowadzone i rozstrzygnięte bez podstawy prawnej.”

Po drugie, „postępowanie Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiotowej sprawie było wszczęte i prowadzone w oparciu o przepis § 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa oraz postępowania przed Radą (Dz.U. z 2001 r. Nr 152, poz. 1725). W tytule Rozdziału V rozporządzenia wskazano, że przepisy w tym Rozdziale ujęte (włączając w to przepis § 31) dotyczą okoliczności wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm.). Natomiast okoliczności dotyczące sędziów, którzy złożyli fałszywe oświadczenie dotyczące pracy, służby lub współpracy z organami wymienionymi w art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 - 1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. Nr 70, poz. 443), wskazane zostały przepisem art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy. Mając na względzie powyższe, a także analizę i konkluzje zawarte w pkt 1 wskazuję, że Krajowa Rada Sądownictwa nie miała umocowania do wszczęcia i prowadzenia postępowania w przedmiocie utraty przez skarżącą prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku.”

Po trzecie, „analiza przepisów art. 8 ust. 4 oraz art. 7 ust. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw prowadzi do wniosku, że ustawodawca przewidział możliwość prowadzenia tzw. postępowania lustracyjnego względem sędziów w stanie spoczynku, którzy oświadczeń lustracyjnych nie złożyli w ogóle, bądź złożyli je po zakończeniu okresu służby. Przepisy te nie stanowią jednak podstawy do wszczęcia przeciwko sędziemu w stanie spoczynku, który złożył nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne w okresie służby, postępowania w przedmiocie utraty prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku.”

Po czwarte, „brak oparcia w obowiązujących przepisach prawa zarzucam skarżonemu orzeczeniu nadto w części, w jakiej pozbawia ono skarżącą prawa do uposażenia sędziego w stanie spoczynku. Dyspozycja przepisu art. 9 ust. 1 w.w. ustawy wskazuje, że przepis ten - a w konsekwencji i przepis art. 9 ust. 3 ustawy -

zastosowanie ma do okoliczności przewidzianych w art. 7 ust. 4 oraz w art. 8 ust. 3 i 4. (...) przepisy art. 7 ust. 4 oraz art. 8 ust. 3 i 4 nie dotyczą sytuacji złożenia, w okresie służby, przez sędziego w stanie spoczynku fałszywego oświadczenia dotyczącego pracy, służby lub współpracy z organami wymienionymi w art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. Nr 70, poz. 443). Stwierdzam zatem, że przepisy art. 9 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (...) nie mogą stanowić podstawy ograniczenia kwoty wypłaty, a następnie pozbawienia uposażenia w stanie spoczynku w przedmiotowej sprawie.”

Po piąte, zważywszy na dyspozycję art. 30 oraz dyspozycję art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne również w tej ustawie „nie określono podstaw do pozbawienia mnie prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku.”

Ponadto, skarżąca zarzuciła również, że z kolei „do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio, w oparciu o przepis art. 104 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070), przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. Wśród kar orzekanych przez sąd dyscyplinarny wymieniono (art. 104 § 3 pkt 4) pozbawienie prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. Ograniczony jest jednakże czas, w jakim można wszcząć postępowanie dyscyplinarne. Przepis art. 108 § 1 stanowi, że postępowania dyscyplinarnego nie można wszcząć po upływie trzech lat od chwili czynu. Czyny, których dotyczy wydany względem mojej osoby wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2004 r. [...], miały miejsce w okresie przed 1990 r., tj. ponad 15 lat temu. Uznać należy zatem, że nie ma możliwości przeprowadzenia w odniesieniu do osoby skarżącej także postępowania dyscyplinarnego.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1998 r. Nr 98, poz. 607 ze zm. - powoływanej nadal jako: ustawa o zmianie ustawy - Prawo o

ustroju sądów powszechnych) stanowi, że sędziowie w stanie spoczynku i prokuratorzy w stanie spoczynku, którzy złożyli fałszywe oświadczenia dotyczące pracy, służby lub współpracy z organami, o których mowa jest w art. 2 ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne, tracą prawo do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku. Z przepisu tego wynika w sposób jednoznaczny i nie budzący żadnych wątpliwości, że dotyczy on wszystkich „sędziów w stanie spoczynku”, którzy „złożyli fałszywe oświadczenia dotyczące pracy, służby lub współpracy z organami, o których mowa jest w art. 2 ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne” (*lege non distinguente nec nostrum est distinguere*), a więc niezależnie od tego, czy oświadczenia takie składali oni przed (a) przejściem w stan spoczynku, czy (b) po przejściu w stan spoczynku, czy też (c) po zakończeniu służby i uzyskaniu prawa do emerytury lub renty (art. 7 ust. 6 tej ustawy), w nawiązaniu do którego uzyskali oni następnie stan spoczynku na podstawie art. 6 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 124, poz. 782 ze zm.). Równocześnie, zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, „okoliczności, o których mowa w ust. 1, stwierdza się w trybie określonym w art. 7 ust. 4 i 5. Utrata uprawnień następuje z dniem wydania decyzji.” A z kolei, stosownie do dyspozycji art. 7 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, okoliczności te „stwierdza Krajowa Rada Sądownictwa w drodze decyzji (w danym wypadku podejmowanej w formie uchwały - dop.). Wniosek o wydanie decyzji może złożyć Minister Sprawiedliwości.”

W świetle powyższych regulacji ustawowych jest bezsporne, że wszystkie podniesione w odwołaniu skarżącej wniesionym w niniejszej sprawie zarzuty, a w szczególności (1) zarzut, że „utrata prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku”, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawa o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, nie dotyczy sędziów w stanie spoczynku; (2) zarzut, że ustawodawca nie ustalił trybu, w jakim miałyby nastąpić pozbawienie prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku sędziego, którego dotyczy wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie stwierdzający fakt złożenia przezeń fałszywego oświadczenia dotyczącego pracy, służby lub współpracy z organami, o których mowa jest w art. 2 ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub

współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne, a w szczególności że nie regulują tej kwestii przepisy art. 8 ust. 3 w związku z art. 7 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych; oraz związany z nim (3) zarzut, że „Krajowa Rada Sądownictwa nie miała w niniejszej sprawie umocowania do wszczęcia i prowadzenia postępowania w przedmiocie utraty przez skarżącą prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku” - okazały się oczywiście bezzasadne. Natomiast, bezprzedmiotowy dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie okazał się podniesiony w odwołaniu skarżącej zarzut dotyczący niedopuszczalności pozbawienia jej prawa do stanu spoczynku i uposażenia w stanie spoczynku w trybie postępowania dyscyplinarnego. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

=====